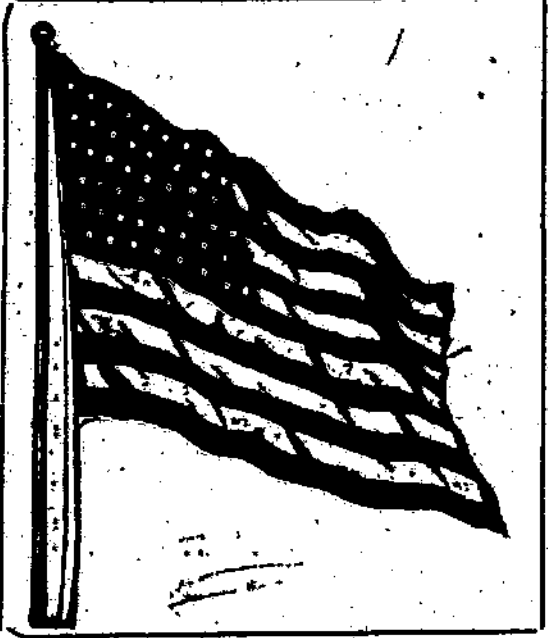

DARBININKAS

Kaip protas, taip ir patyrimas neleidžia mums tikėtis, kad tautos dora bujotų ten, kur tikybiniai principai atmetti.

— Washington.

"DARBININKO" KAINA:

Tris kartus savaitė ... \$3.00
Vieną sykį savaitėje ... 1.50
Bostono apilinkėje ... 4.00
Užrupežėje metams ... 4.25
Vienas numeris 3c.

VOL. 3 Metai 3

Tel. So. Boston 620.

Organas Am. Lietuvių Rymo-katalikų šv. Juozapo Darbininkų Sąjungos.

Tel. So. Boston 620.

No. 91423

"Entered as second-class matter September 22, 1915 at the post office at Boston, Mass., under the Act of March 3, 1879."

242 W. BROADWAY, 80. BOSTON, MASS., RUGPJŪČIO (AUGUST) 15, 1918.

"Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, authorized on July 12, 1918."

Bolševikų valdžia kraustosi iš Maskvos.

Laukiama visuotino prieš bolševikus sukilimo.

BOLŠEVIKAI KRAUSTOSI IŠ MASKVOS.

Vokietijos laikraštis Lokal Anzeiger paskelbė, jog Rusijos bolševikų valdžia netrukus persikels Kronštadtan. Premieras Lenin ir karės ministras Trocki jau dabar Kronštadtan.

Apie tą atsitikimą ateina žinios ir iš kitokių šaltinių. Kronštadt yra tvirtovė ant salos netoli nuo Petrogrado.

Rusijos laikraščiai skelbia, jog bolševikų valdžia jau iškriko.

Jau seniau buvo pranešta, jog vokietų ambasadorius Helfferich apėjo Maskvą ir skubiai sugrįžo Berliną ir jog ambasada bus perkelta iš Maskvos į Pskovą. Iš to aišku, jog Maskvoj ir abelnei Rusijoje kilo didis judėjimas prieš bolševikus ir vokietius.

Maskvoj social-revolucionieriai išleidė problemaciją, kurioje paskelbė, jog netrukus pradės Maskvoj terora.

Petrograde dalykų stovis esąs veik toks pat, kaip ir Maskvoj. Todėl nei Lenin nei vokietų ambasadorius nepersikels į Petrogradą.

Vossische Zeitung rašo: "Maskva yra priešvokiškų elementų rankose ir pasekėjų kairiųjų social-revolucionierių. Tas parodo, jog bolševikų viešpatavimas Maskvoj pasibaigė ir toks dalykų stovis yra ne vien Maskvoj, bet visoj Rusijos imperijoje. Tas aiškiai parodo, jog vokietų politika rytuose nenusisėkė."

Bolševikai dar tikisi pavilioti žmones tuo, kad nurodinės pavoju, grėsiantį nuo išėdusių taktininkų Murmansko pakraščiuose, Archangelske ir Vladivostoke. Nurodinės, jog taktininkai ateina pavergti Rusiją.

Kaip tik prasidėjo išsėdimas taktininkų Rusijos pakraščiuose, tai bolševikai pradėjo Maskvoj areštuoti Anglijos ir Prancijos visokius piliečius. Nežiūrėjo ar tai kokie valdininkai ar paprasti darbininkai. Grūdo čielas šeimynas į kalėjimus.

Berlino socialistų organas Vorwaerts skelbia, jog bolševikų valdžia tuo susilpnėjo, kad didžiausieji bolševikų paramėjai latvių pulkai būvę pasiusyti kovoti prieš čekoslovakus. Jų vietoj liko visai neištikimos dalys Raudonosios Gvardijos.

Tuo tarpu vis-gi bolševikai mano atsilaukyti ir rengiasi stoti atviro kovon prieš žadaną sukilimą. Visuose skveruose ir ant gatvių kampu. Maskvoj pastatė kulkosvaidžius. Bolševikų policija dieną ir naktį patruliuoja gatves, areštuoja nužiūrėtus asmenis, veikia kiekvieno praivio reikalavimą parodyti ištikimybės kortelę.

Kituose Rusijos miestuose bolševikų sovietai skubiai drūtiną savo jėgas ir laukia atviro a-

belno sukilimo prieš juos. Reikia Rusijoje kraujo praliejimas dar bus labai didelis.

VOKIETIJAI UŽIMS PETROGRADĄ.

Iš Helsingforsio atėjo telegrama, kurioje skelbiama, kad vokietiai yra sumanę užimti Petrogradą. Pranešama būk tam jau kariuomenė organizuojama ir visi kiti prisirengimai daroma.

Vokietiai pramato, jog netrukus gali atsinaujinti rytinis frontas ir turės vėl sutraukti daug kariuomenės tan frontan. Jei dabar puls bolševikų viešpatavimas ir jei taktininkai išgalės užtektinai suteikti pagalbos rusams, tai rytinis frontas bus atnaujintas.

BUVO PILNAI ĮGALIOJTI.

Laikė pastarojo bolševikų kongreso buvusio Maskvoj bolševikų vadams Leninui, Trockini ir Zinovjevui buvo suteiktas neapbrėžtuos įgaliojimas veikti su sovietų priešininkais visokiais būdais. Kereskio partijos šalininkai nuolatai buvo bolševikų sekiojami. Tai po šito paskelbimo jie išnyko iš Maskvos.

IS "VADO."

Kun. Krupavičius, turėjęs išbėgti iš Voronežo grėsiant bolševikams į užmušti, sėdi vokietų areštuotas Vilniaus kalėjime.

Be nužudyto džecono kun. Mirskio Mogileve, atėjo žinių iš Latvijos, kad užimant vokietiams Vitebsko gub. bolševikų bandomis bažnyčioje užmušti: vasario 22 d. kun. Martinėnas Rogovkoje, lietuvis, kovo 2 d. kun. Bikšis Lanckoroje, latvis. Kun. Martinėnas apšaukė "bielogvardiečių" baidė iškoneveikė, badė ir šaudė. Be to neseniai atėjo žinia apie užmušimą kun. Dziadulio, gudų, iš Osviejo.

Balandžio 5 d. iš mokyklos prieglaudos už Nevos Vartų (Maskvos g-vė, No. 1) mūsų bolševikų valdžia prašalino nuo vietos be jokios kaltės, vien už tai, kad buvo "klerikalai" (t. y. mokino vaikus tikėjimo laikytis) užveždėtoja Bulloni, dvi pagalbininkai ir mokytoja Pipinaite. Į tėvų komiteto protestą prie melus ir šmeižimus, taikinamus į prašalintus asmenis, tilpusius "Tiesoje," o taip-gi į viešą reikalavimą revizijos ir šito dalyko tardymo—nebuvo kreipiama jokios domės.

Rugsėjo 17, 18 ir 19 Londone bus taktininkų darbininkų atstovų suvažiavimas. Jame dalyvaus Amerikos Darbo Federacijos prez. Gompers ir daug kitų žymių darbininkų veikė-

Talkininkai po biskį varosi pirmyn.

NEVISUR VOKIETIJAI TEATSILAIKO.

Vokietijai sustiprinta linija nuo upės Somme iki Roje pradėjo atsilaukyti prieš talkininkus. Ar ilgai galės atsilaukyti, tai dar nežinia. Gal laikysis tik iki talkininkai tose vietose gaus sustiprinimą.

Be tarp Olse ir Meetz tai vokietiai neatsilauko. Tose vietose frontas varosi pirmyn. Tais francūzų pirmu dalyku yra pabūti Lassigny ir Noyon. Augsmas apie Lassigny francūzai jau paėmė.

Kitose fronto vietose žymių permainų nuo pamedėlio nebuvo.

Vokietiai nepasitenkina vien defensyvu. Jie šen ir ten daro kontratakas. Taip-gi jie bombarduoja kiek tik išgali talkininkų fronto užpakalį, kad trukdyti gabenimą frontan sustiprinimui ir reikalingų daiktų.

Dabar vokietiai daug armuoti ir kariuomenės gabena, idant atlaikyti Chaulnes ir Roje. Spėjama, jog tuos punktus jie laikys iš paskutiniųjų, nes jiems puolus didelės kariuomenės papultų pavojun. Gi talkininkai kaip sykis smarkiai varosi, kad paimti tuos punktus.

SVARSTĖ, KAIP KOVOTI PRIEŠ SUBMARINUS.

Washington, rugpj. 13. — Šiandie prez. Wilson ir sekretoriai turėjo ilgą pasikalbėjimą. Spėjama, jog buvo svarstyta apie kovą prieš vokiečių submarinus Amerikos pakraščiuose, kurie nuolatai kystelėja iš po jūrės ir atakuoja beginklus Amerikos žvejinius ir kitokius mažus laivus.

PRIPAŽINO ČEKO SLOVAKUS.

Anglijos valdžia išleido proklamaciją, kurioje apreiškia, jog čekoslovakai yra tauta besistengianti ingyti nepigulmių bei ir kariaujančių prieš Austriją ir Vokietiją. Todėl čekoslovakai priimami į talkininkų eiles. Tokį pat pripažinimą yra išleidę Italija ir Prancija. Amerika kol kas dar nepadarė tokio žingsnio.

SUTORPĖDUOTA TRYS FRANCIJOS LAIVAI.

Francijos valdžia paskelbė, jog liepos 14 ir 15 Tarpžeminių jūrų buvo nuskandintas transportinis laivas Djennah. Su juo žuvo 442 kareivius.

Liepos 19 toj pat jūrėj buvo sutorpėduotas laivas Australian. 17 jūrininkų žuvo.

Trečias laivas buvo sutorpėduotas, bet tas nenuskendo. Registracija vyrų, kurie su- laukė 21 metų amžiaus nuo birželio 5 d. bus rugpj. 21 d. Tokių būsių apie 135.000.

Daugelyje Ispanijos miestų buvo ištikė maisto riaušių. Guadolarajoj knomet policija vaikė riaušininikus sužeista 7 žmonės.

TIKISI 500.000 KAREIVIŲ IŠ LIETUVOS.

Amerikos didžiunosiose dienraščiuose pereiną panedėli buvo šitokia žinia:

Lithuania Baited by Germans for 500,000 Troops.

London, Aug. 12. — Lithuania is one of those small nations which the Germans are extremely eager to "protect" in their own interests. Their latest proposal is said to be that of offering the Lithuanian crown to a representative of the old native nobility in return for a military convention by which 500,000 Lithuanian troops would be called up and equipped for national defence.

Obviously these troops are intended as a reinforcement to the German army and would be employed by the Prussian general staff for its own purposes. The leaders of the Lithuanian nationalist party do not seem likely to be tempted by these invitations.

Lietuviškai:

London, rugpj. 12. — Lietuva yra viena tų mažųjų tautų, kurią vokietiai labai nori "globoti" del savo gero. Jų naujausias pasiūlyjimas, kaip sakoma, esąs prižadus lietuvėms karo vienetui iš senų vietos didikų už militare sutartį, sulys kurios 500.000 lietuvių kareivių turėtų būt sumobilizuota ir apginkluota šalies gyvimui.

Aišku, kad tie kareiviai pataptų, kaip sudrūtinimas vokietų armijos ir Prūsijos generalis štabas panaudotų juos savo tikslams.

Neišrodo, kad lietuvių tautinės partijos vadai būtų pagundyti šiais pasiūlyjimais.

VOKIETIJAI APIE SAVO IR TALKININKŲ NUOSTOLIS.

Vokietijos valdžia paskelbė, jog liepos mėnesyje jie nudėję 518 talkininkų orlaivių ir 36 balionus. Iš nušautųjų vokietiai paėmė 239.

Per tą pat mėnesį vokietiai netekę 129 orlaivių ir 63 balionų.

Vokietijos mieste Mueniche buvo riaušių del maisto stokos. Riaušės buvo sukėlė moterys.

Tarpžeminių jūrų buvo sušildes nedidelis Anglijos karinis laivas. Jį užtiklo vokiečių submarinas ir pabaigė nuskandinti. Prigėrė 2 oficeriu ir 5 jūrininkai.

Pensacola, Fla. — Žuvo trys lakūnai, knomet jų mašinos padangėse susikėlė.

Vokietijos Belgiszeris apsigyvenęs dabar Belgijos sostinėje Bruselyje.

Visus prašome talkon.

SUJUDIMAS VISAME FRONTĖ.

Antpuoliai ant "Darbininko" morgiai didinasi. Kiti taip negali būti. Priešininkui reikia padaryti galas. Kartą ant to pasiryžta, tai darbas turi būt davarytas iki galui. Mes savo pasiryžime turim būt taip stiprus, kaip Dėdė Samas, kurs per sekretoriaus Lansingo lūpas pasakė: "Amerika dar nesiėmė tokio darbo, kurio nebūtų pabaigus." Sekr. Lansing ta pa-akė pabrieždamas Amerikos pasiryžimą kariauti prieš Vokietiją iki pergalės.

Is Lewis-ton, Me.

Jonas Zlotkus iš minėto miesto siunčia dolerinę ir primena, jog mes greitai priešą supliktume ir mūsų būtų viršus, jei mūsų vadai muštuotų kareivius, o nesiduotų pagundoms merginoms išvesti jų iš kello. Sisai Lewistonietis be ne tik klysta. Mūsų yra tokia armija, į kurią mobilizuojami lygiai visi — vyrai, moters, merginos ir net vaikai. Viršininkais ir-gi gali būti lygiai vyrai ir merginos.

Cambridgiečiai augstai stovi.

Vieną gražų vakarą atvažiuoja iš Cambridge, Mass. Antanas Vaisiaskas visoje apilinkėje žinomas katalikų veikėjas. Ineina mūsų ofisan su pasididžiavimu. Išsima mašą ir ima iš jo dešimtinės, penkdolėrines, dolerines ir atskaito 54. Tai girdi amuniciją "Darbininko" morgiai supliktumui. Surašą tų narsių kariauninkų žadėjo vėliau priduoti kartu su daugiau amunicijos.

Is Brighton, Mass.

Brightoniečiai nuo pat "Darbininko" užsėdėjimo buvo pirmos eilės. Dabar jie ir-gi neatsilieka.

LDS. 22 kuopos susirinkime p-lė P. Lebickaitė, J. Petrauskas ir A. Jovaišas paklojo po dolerinę.

So. Bostoniečiai nuolatai didina savo sandėli amunicijos. Po bombų (\$1.00) dabar suteikė p-nia O. Adomaitienė ir P. Tamošius.

Kovas kovon.

Smagią bombą (\$2.00) gavome iš Waterbury, Ct. nuo p. J. V. Kovo. Visokiam gerame, bei prakilname darbe p. Kovas yra pirmutinis. Išneina, jog nebereikalo nešioja tokią pavardę.

Kudirkai yra geri vyrai.

Norwood'e, Mass. "Darbininkas" turi šaunių prietelių. Tarpe jų pirmoje eilėje yra V. ir P. Kudirkai. Jie dabar gerai stuktėrėjo į "Darbininko" morgiai. Atsiuntę po dinamitą smotą (po \$2). Atsilieps be abejonės ir A. Sidlauskas, Kavaliauskai, Navickas ir kiti. Šie ir-gi yra pirmos klesos vyrai.

Teestie toli nešandioji armota.

Iš Amsterdam, N. Y. nekiek tegirdima. Bet ir ten turime talkininkų. Štai iš to miesto Juozas Mačiulis atsiuntė bombą (\$1) ir velijimą, kad "Darbininkas" sudrūtėtų ir pataptų toli nešančia Amerikos lietuvių katalikų armota, kuri visus priešininkus išbombarduos.

duotų. Šitoks velijimas be abejonės įvaro kinkų drebėjimą mūsų priešininkams. Ačiū tariame prieteliui Mačiuliui, bet jam primename, jog "vienas lauke ne kareivis." Surask Amsterdamė daugiau savo vienminčių, kurie atlaikytų užkariautas pozicijas.

Is Lewis-ton, Me.

Jonas Zlotkus iš minėto miesto siunčia dolerinę ir primena, jog mes greitai priešą supliktume ir mūsų būtų viršus, jei mūsų vadai muštuotų kareivius, o nesiduotų pagundoms merginoms išvesti jų iš kello. Sisai Lewistonietis be ne tik klysta. Mūsų yra tokia armija, į kurią mobilizuojami lygiai visi — vyrai, moters, merginos ir net vaikai. Viršininkais ir-gi gali būti lygiai vyrai ir merginos.

Is Rožių žemės.

Roseland mūsų šaliai reikią Rožių Žemė. Sale surūkusios Chicagojos tokiu vardu yra gražus miestelis, kur yra gerų lietuvių. Tai iš tos kolonijos tokią laisvą gavome:

"Gerb. Redakcija:—

Malonėkite priimti šią amuniciją bei bombas nuo LDS. 60 kuopos Roseland, Ill. sumušimui to nelabojo priešo morgiai.

Gerb. mūsų klebonas kun. P. Lapelis paragindamas kitus, pats pradžia padarė paaukuodamas labai didelę bombą, \$5 pavydale. Kiti sekdami jo pavyzdį štai kokias bombas priėmė:

Kun. P. Lapelis \$5.00
Jurgis Mockus 5.00

Po \$1.00: Juozas Puodžiūnas, Jonas Makasius, Kaz. Račkauskas, Jonas Namapinas, O. Janušauskaitė ir St. Kačinskaitė.

Su linkėjimais del geriausios kloties "Darbininkui" pasiilieka LDS. 60 kp.

O. Janušauskaitė, Rašt.

Roslandiečiams tariame šimtą kartų ačiū.

Geras velijimas.

Kam nors velyti sprandą nusisukti yra baises daiktas. Bet kartais taip velyti yra labai geru daiktu, o dar geriau prigelti musukti sprandą. Skaitykite, kas iš Atholio, Mass. rašoma:

Gerbiamieji:— Nemanykite kad Atholietyl, tai jau nieko ir neveikia. O visai ne! Mes nors tylime, vienok veikiamė. Tarp kitų nuveiktų dalykų nepamirštame ir "Darbininko" morgiai subombarduoti. Bombarduoją kiti, ir mes nenorime pasilikti.

Amuniciją sudėjo sekantieji: LDS. 4 kp. iš ideo paskyrė 5.00 Kun. Aug. Petraitis 5.00

Po \$1.00 aukėjo: K. Gričiūnaitė, A. V. Opidonis, V. Šeikauskas, F. Lapėnas ir Alb. Aitaitis.

Po 50c.: J. A. Gailiūnas ir B. O. M.

Viso sudėjome \$16.00. Na, tegul kur jie galą gauna tie morgiai.

Su gilia pagarba,

B. O. Morkevičiūtė, LDS. 4 kp. prot. rašt. 145 Main St., Athol, Mass. Ne visi jums dėknotų už velijimą nusiisukti sprandą. Bet jums atholietai už velijimą "Darbininko" morgiai gaila gauti, tariame širdingą ačiū.

LAWRENCE, MASS.

LDS. kuopos susirinkimas.

12 šio mėnesio buvo LDS kuopos susirinkimas. Nutarta leisti ir išrinktas seiman delegatas Ignas Umpa. Nutarta turėti išvažiavimą vieton 18-toj o 25-toj.

Pasistengkime 25 d. rugpj. 1918 padaryti LDS išvažiavimą kuonopasekmingiausi? Pelnu bombarduosome "Darbininko" morgiai. Visi valio į talką!

Važiuojant į Darbininkų išvažiavimą imkite Methuen Town Farm karą. Išlipkite prie Juozo Šešėikos stubų. Ir eikite į gražias kempes lietuvių katalikų parapijos. Įžanga visiems dovanai.

Šv. Elzbietos Moterų Dr. jos išvažiavimas bus 18-toj. Pereitą nedėdienį išvažiavimo nebuvo, nes lijo. Pasilinksminimų bus begalo o įžanga už ačiū.

O. K.

Pastaruosius talkininkų pasisekimus vokietų laikraščiai pripažino ir rašo, jog jų kariuomenės padėjimas į pietus nuo Somme esąs skaudus.

Po pastaryjų vokietų nepasisekimų karės lauke trys generolai tapo atstatyti.

St. Quentine kolektas vokietų kareivių tapo sušaudyti už išdavystę.

Iš Archangelsko telegrafuojama, jog naujai įsisteigusi rusų valdžia prielankiai pasitinka talkininkus. Naujai įsisteigusi valdžia pasiryžus kariauti prieš bolševikus.

Pranešama, jog Austrijos imperatorius išvažiavęs italų frontan. Sako, jog austrai ketina atnaujinti atakas prieš italus.

BLAIVYBĖ TRAUKI.

Suv. Valstijų geležinkelio direktorius McAdoo paskelbė, jog vartojimas valgomuose vagonuose svaigalų yra užgintas. Užginta taip-gi stočių valgyklose vartoti svaigalai. Ant daugelio geležinkelių linijų blaivybė buvo įvesta jau senai. Dabar padaryta tik galutinas žingsnis.

DARBININKAS

11 So. Boston'o utraininkas, ketvirtas ir subatomi.
Laidia Am. Lietuvių Rymo Katalikų iv. Juospo
Darbininkų Sąjunga.

"DARBININKAS"
(The Worker)

The Lithuanian tri-weekly paper.
Published every Tuesday, Thursday, and Saturday by St.
Joseph's Lithuanian R.-C. Association of Labor.

Subscription Rates:

Yearly\$3.00
Boston and suburbs\$4.00
6 months\$1.50
Foreign countries yearly\$4.25

"DARBININKAS"

241 W. Broadway, South Boston, Mass.

Priešais blogus laikraščius reikia gerus pastatyti ir platinti juos,
kad patalys blogų laikraščių padarytą piką.
— Popiežius Leonas XIII.

RUSIJOS LIETUVIAI APIE NEPRIGULMYBĘ.

Kokiuo tai stebėklingu būdu iš Petrogrado atėjo "Vado" numeris, balandžio 14, 1918. Civilizuotoj šalyje regulieriskumas ir tvarka yra taisyklė, o socialistišką Rusiją neregulieriskumas ir netvarka yra taisyklė. Šioje šalyje negauti pačios siuntinio yra išimtinės atsitikimas. O iš socialistiškos Rusijos gauti kokią pačios siuntinį yra išimtinės atsitikimas. Minėto "Vado" numerio įžanginis straipsnis yra antgalvius "Lietuvos valstybei atgimstant." Yra tai atsielipimas į Vokietijos kanclerio von Hertlingo paskelbimą Lietuvos "nepriklausomybės." Štai kaip jį žiūrime į tai:

"Užėmus vokiečiams Lietuvą, viena mūsų tautos dalis pasiliko Tėvynėje, kita atsivėrė išblaškyta po Rusiją. Bet kova vardan laisvės dar tik aršesne virto. Atsirado du kovos laukai: Lietuvoje ir už Lietuvos sienų.

"Ypatinai atkakli kovaėjo Lietuvoje. Vokiečiai kovauze užgulaus mažausią laisvės šėslį. Laikraščius uždaro, susirinkimus uždaro, nebuvo net kur balsą pakelti prieš jų ne teisybes. Negana to. Pirmame paskelbime, išlipdytame Vilniuje, vokiečių komendantas Pfeil vadino Vilnių "iš senų senovės lenkų miestu," "lenkų miestų vainiku." Čia jau vokiečiai taikė į skaudžiausią mūsų žaidą, žudydami vilnių kada nors atgaivinti Lietuvos valstybę. Ilgai ir sunkiai kovojo lietuviai dėl savo teisių Vilniuje. Ilgai kiekvieną kartą, kada tik kreipdavosi lietuviai į vokiečių valdžią, pastaroji visuomet pasisidavė į lenkų komitetą pasiteirauti, kaip lenkai mano apie taji lietuvų žygį. Bet lietuviai nenusileidavo. Nors vokiečių valdžia persekiojo, baudė, bet lietuviai nepasidavė. Jau pakanka prisiminti, kad nebuvo Vilniuje kiek įžymiesnio visuomenės darbininko, kuris nebūtų matęs kalėjimo.

"Kiek apsiapratę su vokiečiais likusieji lietuviai ėmė steigti savas mokyklas. Bet vokiečiai ir tuo pasinaudoti sumanė. Jie įsteigė mokytojų rengti tam tikrus kursus, kamė manė įpusę naujienas kultūrtregerianis vokiškos dvasios, kurią šie skleidė žmonėse. Bet lietuviai irgi nesusidavė: supratę pavojų įsteigė savus kursus mokytojų rengti. Prasidėjo varžytinės kultūros dirvoje. Vokiečiai kirto vieną paskui kitą smūgį, lietuviai visa atlaikydavo ir galų gale patys pradėjo vokiečiams tuo pačiu mokėti. Užgynę spaudą, vokiečiai nepriverė lietuvų naudoti. Priešingai dešimtimis tūkstančių platinosi atsisaukimai prieš vokiečių valdžią. Nepraėdavo tos dienos, kad revoliucijų jėzinti žmonės nenuždėtų dviejų-trijų vokiečių.

"Galų gale vokiečių karo vyriausybės pamatė, kad priversta lietuvius neįveikti, kad gal patalys labai strinkai būti. Pradėjo švelnauja su lietuviais kalbėti, leisti vadžias, ku-

riomis buvo pažabojusi lietuvių visuomenę. Pasirodė "Dabar-tis" tiesa, vokiečių dvasios laikraštis. Paskui ir Seimui Vilniuje buvo leista susirinkti ir Lietuvos Tarybą išrinkti. Pastarajai įsikūrus Lietuva jau turėjo įstaigą, kuri, pasiremdama žmonių valia, drąsiai galėjo ginti Lietuvos reikalus. Išlygo "Lietuvos Aidas," "Tėvynės Sargas" ir kiti laikraščiai. Bet dėl teisės linsai kalbėti tuose laikraščiuose ėjo didžiausia kova. Žodis "autonomija," "savaranki" arba "nepriklausoma" buvo išbraukiami. Įžangos straipsnius tek-davo perrašinti kelis kartus. Tik nepaprastu atkaklumu nu-veikė vokiečių junkerius ir iš-kovojo laisvės kalbėti dėl Lie-tuvos ateities.

"Apie Kalėdas vokiečiai aiš-kian pradėjo kalbėti apie Lie-tuvos nepriklausomybę. Ver-čiamis susidėjusių gyvenimo a-pystovų, jie žadėjo ūmu laiku pripažinti Lietuvos valstybės savarankumą, kurio lietuviai seniai iš vokiečių reikalavo.

"Tečiau, kaip tuo pačiu me-tu prasidėjo nesusipratimai pa-čioje Lietuvos Taryboje. Di-desnė dalis buvo tos nuomonės, kad Lietuvos Taryba turi teisės Lietuvos valstybės vardu daryti tam tikrus aktus, ku-riuos patvirtintų tik Lietuvos Seimas, kiti gi Lietuvos Tary-bai tų teisių nepripažino. Lie-tuvos Taryba suskilo. Vos tik vokiečiai tai sužinojo ne tik a-pie nepriklausomybę perstojo kalbėti, bet ir senąsias Tary-bos teises pradėjo siaurinti. Pa-skyldo gandų apie uniiją su Prūsija. Suprato lietuviai, kad tokiu pavojingu metu be vieny-bės nieko neišėis. Taryba vėl susijungė. Tuojau ir Lietuvos padėjimas pagerėjo. Galų ga-le kovo 23 d. vokiečių kance-lis Hertlingas Vilhelmo vardu pripažino Lietuvą nepriklaus-o-ma valstybe. Lietuva toje ko-voje laimėjo.

"Bet nepriklausomybė tai tik pirmas laimėjimo žingsnis kovoje dėl savo teisių. Nerei-kia mįgdinti save sąjone, kad va nepriklausomybė iškovota, tai jau ir viskas, daugiau nie-ko nereikia. Priešingai, pati atkakliausia kova priešakyje, reikia, kad Lietuvos nepri-klausomybė būtų ne vien po-pierioje įrašyta, bet įgyvendin-ta. Mums grėsia pavojus iš va-karų, nes žinome, kad vokie-čiai stengsis pavergti mus ka-ro, ūkio ir pramonės reikaluose. Reikia tą pavojų atremti, reikia išstėti, savo pečias pa-kelti visą valstybinį darbą, ku-ris lankia Lietuvoje, reikia, kad mokėtum susitvarkyti, kaip tinka demokratinėms val-sybėms. Iš kiekvieno lietuvi-o Tėvynės šiandien reikalauja daugiausia pasisventimo ir dar-bo bendriems tautos reikalams. Rengkimės prie to, dabokime, kad nepradūdytumė savo žmo-nių ir laisvės.

P. B."

Popiežius atšaukė nuskyrimą Petrello nuncijū į Chiniją. Vatikanas užgindėjo jo pro-vo-kiškumą.

DELEI KOOPERATYVŲ KOS KRAUTUVES.

Kadangi LDS. New Yorko ir New Jersey apskrįčio suvažiavime liepos 21 d. Paterson, N. J. protokole, tilpusiame "Darbininko" 86 num. apskr. raštininkas nežinia dėlko įvardino mane kaip padavusį įnešimą pradėti judinti klausimą kooperatyvės krautuvės klausimui, tai manau, nebus pro šalį kad apie tą dalyką platčiau išdėscius.

Kad LDS. sutverta ne vien delei apšvietos ir krikščionių darbininkų, bet ir dėl pagerinimo materijalio jų būvio, tai apie šį paskutiniį ir aš manau čion kalbėti.

Mes LDS. nariai, iki šiol savo sveigose ir tesvarstėme apšvietos reikalus, ir jos platinimą, bet vien į tai bežiūrint, tuli iš mūs nors ir neišduodami, vis-gi jautėme, kad, mes nedaug ką turime, ko tokio apčiuopiama, kas mus dar labiau pritrauktų prie tos mūsų brangios organizacijos.

Tai-gi, ar nelaikais būtų kelti klausimą apie uždėjimą kokios krautuvės? Aš manyčiau kad pradėjot imtis už vienos kokios šakos prekybos, sa-lęsim pavyzdžiui, čeverykų. Lai pirm uždėdam vieną gerą tokią krautuvę, kur didesnia-mie lietuvių apgyventame mie-ste ir jei gerai sektūs, tuomet jau steigti kitą, trečią ir tt., pagal kapitalo išgalę. Ir jei tas pasisektų, tuomet mes ga-lėtumėm eiti prie kitų šakų biznio, k. t. valgomų daiktų, drapanų ir tt.

Tiesa, norint uždėti čevery-kų gerą krautuvę, reikia ne šimtų, bet tūkstančių; vienok tas biznis ir pradžia tuom pa-tartinas, kad čeveryks nepa-genda bestovėdamas kaip kad kitos prekės, neišeina iš ma-dos, nereikia sverti, nei mas-tuoti, o jis neatidėliojamai visiems ir visados reikalingas.

Bet kur tas kapitalas? Ka-pitalo pas mus visus tiek yra kad galėtumėm didžiausią krautuvę uždėti, jei tik mes šiek tiek biznį suprastumėm, ir suprastumėm jogei biznis duoda pelną, jei tik jis yra ant teisingų pamatų ir teisingai vedamas.

Kiekvienai neperdidžiausiai šeimynai per metus išsaina ant čeverykų nuo \$30 iki \$50, tai-gi ar mes negalėtume tų pinigų sudėti į biznį ir paskui pirkti čeverykus iš savo krautuvės, kuri neša pelną pačiam o ne kam kitam. Tiesa, mes visi nenueisime pirkti į savo krautuvę į tolimą miestą, bet toj vietoj ateis kiti lietuviai, sve-timtaučiai ir tt. Tik reikia kad krautuvė būtų kaip krautuvė, o "tavoras" kaip reikiant tavoras.

Kas galėtų pirkti šėrus? Ma-no nuomone, kad šėrus tegalė-tų pirkti tik nariai LDS. ir vi-šą biznį vartyti vardu LDS, nes jį yra inkorporuota. Jei kuris norėtų pirkti šėrą nepirgulusį prie LDS, tai tokis turėtų ne-atributina tuojaus prisirašyti.

Jau ne sykį teko skaityti, jogei mes darbininkai, gal už-sidėt net savo dirbtuvės; bet man rodos, jei mes pirm krautuvės išgalėsime įsteigti, tai dirbtuvės jau bus mums užti-rintos, nes išdirbtas prekes bus kur parduoti; bet nesant savų krautuvų, mes galim daug ką išdirbti, bet kam tuos išdirbinius parduoti? Žydas pirsks nuo savojo, amerikonas ir-gi taip darys.

Tai-gi, mes mokam daug daiktų padaryti, juos reika-laujame vėl nuo kito pirkti, bandykime tad nors sykį pats padaryti ir pats parduoti sau ir kitiems; eikime sykį iš savo tokio nerangumo.

Čion tik išdėjan savo nuomo-nę, ir jei kas pamatęs mano klaidas pataisys, ne tik nepyk-sin, bet būsim už tai labai dė-kingas. Tai-gi ką kuopos ir kiti pavieniai LDS. nariai ma-note apie tai?

S. Franis, LDS. narys.

ISPUDŽIAI ATSTOVO WA-SHINGTONO IR LIETU-VOS ATEITIS.

Perakaitęs No. 181 "Dran-go" antgalvius "Iš kelionės į Washington, D. C." tęmijau, jog prie bendro pasikalbėjimo su visų tautų atstovais p. Mi-liauskis sutiko tris neprielan-kius atgavimui laisvės ir ne-prigulmybės Lietuvai, o ypač iš lenkų.

Pasitaikė man pasidalinti mintimis su lenkais apie laisvę Lietuvos. Pradedant nuo be-mokslio iki diplomuoto, pasi-rodė, jog žėdnas vienas len-kas yra užsikrėtęs epidemija užgrobimo mūsų brangios gim-tinės. Iškiepitoji gi liga žen-gia prie didelio mums pavojau-s, nes jį tikslas tvirtas ir nenugalimas ypačiai Vil-nių ir vandenynus mūsų už-grobti ir tt. Tas yra aiškus ir neuzginėjamas faktas. Lieka klausimas, ar mes esame galė-ję apginti savo šventus reika-lus? Aš tvirtinu, jog neat-remsimė vien politikos keliais.

Pasidairykime į pažangą len-kų; ar tik nekrepia ir mus prie militariškos spėkos, nors mums yra nepakenčiamu. Len-kų legionai jau Francijoje da-lyvauja mūšiuose. Ant vietos Amerikoje su didžia pasku-ba ir inirtimu (net viliodami ir lietuvius) mobilizuoja pul-kaus savų. Ateis momentas — apims tautos — žengs prie su-tarties... Jį tuo pačiu laiku, kol sutartis nebus įkūnyta, pa-gienyji Lietuvos, o gal net pa-lie Ausros Vartus — štai lenkų legionai? Ar begelbės viena politika be fizinės spėkos? Gal pamanyšime, kad ir vėl pasaulis lys kruvinon latakon, stos kovon už mus, mūsų tei-ses? Klaida ir tai didelė klai-da būtų manyti, jog tapsime apginti, nes šis mažas kampe-lis pasaulio nesujudins, kaip lygiai ir artimos tautos atidos neatkreips ant mūsų skausmų. Gal mūs generolas Klimaitis tą supranta, ir dabos rubėjus Lietuvos? Bet ir mes turėtu-me domą atkreipti. Vyčiai bu-ty sumanę tvirti pulkus ir lavinti juos. Dabar nei balso apie tai. Am. Lietuvių Tary-ba, Informacijos Biuras labai svarbią rolę lošia, kelią lais-vės praskina, bet be karinės jėgos neką tepadarysi. Ar nepamastyti rimtai apie lietu-viškus pulkus.

R. N. Baršys.

Redakcijos prierašas. Lenkų legionų pasirodymo Lietuvoje nereikia per daug bugštyties. Karei tesiantis to negali atsi-tikti. Gi taikos konferencijoj rubėjai bus nustatyti, sutar-tys padarytos ir jei Lietuvai ir Lenkijai ten būtų pripažintos nepirgulybės, tai negalima daleisti, kad lenkai išdrįstų tuoj lauzyti sutartis, briaunius į Lietuvą. Jei-gi ant tiek žė-mais pasirodytų, kad užpūl-tų, tai negalima daleisti, kad kitos valstybės po prštus į tai žiūrėtų. Juk Anglija stoji prieš Vokietiją dėlto, kad pa-storai užpūlė Belgiją. Na, o kaip užsirekomendavo save Vokietija tuo užpuolimu prieš pasaulį? Panašiai atsitiktų su Lenkija, jei ji užpūltų po tai-dirbtuvės jau bus mums užti-rintos, nes išdirbtas prekes bus kur parduoti; bet nesant savų krautuvų, mes galim daug ką išdirbti, bet kam tuos išdirbinius parduoti? Žydas pirsks nuo savojo, amerikonas ir-gi taip darys.

KAIP DARBAVOMES PIR-MIAUS IR KAIP REIKIA DARBUOTIS DABAR.

Nuo pradžios europinės ka-rės, žymi dalis lietuvių ameri-kiečių stoji gelbėti savo nu-vargusius brolius Lietuvoje. Sudarėme taip sakant san-dėlius, į kuriuos plauktų amu-nioja, ir su kuria galėtume nuvyti didį priešą (badą) nuo mūsų brolių. Tai-gi turėdami užtekinai amunicijos galėtu-me sudaryti ir atlaikyti "fon-tą" prieš visus Lietuvos už-puolikus, o juos nubaide, ga-

lėtume patys būti Lietuvos viešpatiais ir tenai ateityje ra-miai prisiglaudę prie savo Motinos-Lietuvos krutinės gy-venti.

Daugiausia amunicijos stėn-gėms gauti šioje šalyje, gavo-me žinoma per didelius vargus, prašymus ir įvairius prirody-mus, nes pirmiaus tai tik žy-miausios kolonijos, skirdavo lietuvius nuo lenkų.

Ir aišku, kad tie keliai buvo nelengvi, daug turėjome pas-tangų padėti, kad padarius kiek gero mūsų gimtinei.

Minėtose aukų rinkimuose, tai rodos smarkiausia "fron-tą" pavarė T. F. 30 skyr. Wor-cesterio ir 11 skyr. So. Bos-ton'o, bet ir kitos kolonijos ne-pasiliko, žodžiu sakant kiek galėjo dirbo.

Kitas žymus suraminimas mūsų Tėvynės šioje šalyje, tai paskyrimas Lietuvių Dienos, kuri sutraukė didutinišką su-mą pinigų į mūsų sandėlius.

Nors žinoma kad iš to vi-suotino sandėlio mažai asarų nušluostyta mūsų broliams Lietuvoje. Bet kas-gi kaltas? Juk daug geriaus būtų, kad turėtume vieną gerą sandėlį, k. a. T. F. kaip šimtą ar kiek prastų.

Buvome narsūs aukas rink-ti ir jį surinkome taip sakant gerą sumą, bet ar tiek priva-lėjome surinkti. Tame gali-me vien kaltinti mūsų nepri-angusią politiką.

Daug sakau, pasisventimo ir darbo padėta surinkimui pi-nigų mūsų tautiečių arba ge-rius sakant Tautos vadovų. Pirmą garbė priklauso katali-kų veikėjams, nes jie visuomet inžinieriais buvo o kiti mūsų veikėjai, ty. laisvamaniai ir socialistai, tik "gizeilų" dar-bus atliko.

Toliaus dādis suraminimas buvo, kad šv. Tėvas suteikė užuojautą mūsų tautai ir kad paskyrė po visą pasaulį katali-kų, aukų rinkimo dieną dėl nukentėjusių lietuvių.

Užuojauta šv. Tėvo mums lietuviams, o ypač katalikams duoda gilų supratimą ty. būti tvirtais tikėjime, nes tos aukos suteiktos padrąsino mus prie didesnio veikimo ir rodos ar ne daugiausia išgelbėjo gyvybių nuo bado, negu mūsų tikrų Lietuvos vaikų gyvenančių A-merikoje surinktos aukos per keturius metus.

Toliaus pašelpa renkama dėl Lietuvos tai visiems žinomomis kolektomis. Tas buvo daroma įvairiose prkalbos, koncer-tuose etc. Čia garbė priguli mūsų tautos veikėjams, k. a. Dr. V. Bielskui, Dr. kun. V. Bartuškai, St. Šimkui, bet pa-starasis nedėjo į mūsų sandė-lius o šelpė taip kaip jis supra-to. Ačiū už pasidarbavimą T. Fondo sekr. p. K. Pakštui, pirm. kun. J. Jakaičiui ir ki-tiems.

Pirmiaus, pakol ši šalis ne-buvo prisidėjus prie pasaulio karės, mes daug tikėjome iš amerikiečių ir daug paramos gavome, bet dabar jau nėra vilties, nes kiekvienas yra už-imtas savo reikalais, savo šė-lėmis etc. Tai-gi turime dar-buotis tik tarpe tautiečių kiek išgalėdami. Supraskime, kad aukos dabar labai silpnai au-ga, o vargai mūsų brolių ir tē-vynės reikalai didėja. Duoki-me kiek išgalėdami, atminki-me jog Lietuvos ateitis dar miglota, tai-gi reikia darbo, o žinoma kad darbas be pinigų neina. Dirbkime dabar broliai ir sesutės, o vaisius savo dar-bo pamatysime vėliaus, kada sugrįžė į liuosą Tėvynę galėsi-me džiaugties ir gyventi ra-miai.

"Dirbkime atminę senovių gadyne."

Ten už plataus okeano mūsų broliai ir sesutės šaukiasi prie mūsų, o mes tankiai negrūžia-me jų balsų. Nėra sakau tas geras tėvynainis kuris nenori gelbėti savo brolio. Tęga-ba-las Lietuvos ir mūsų brolių at-siliepia ir paragina prie dar-ta.

Vargo Vaikas.

Margumynai.

Į KARUŽĘ IŠEINANT.

Stovi Lietuvos sūnelis
Gatvėje antai
Ką-gi jįsai mano?
Dairosi liūdnei.

Dairosi į šonus,
Visur ir-aplink
Tartum pats nežino,
Ką jis nor' matyt.

O! širdelė liūsta
O nēr kam paguost,
Nėra čia matutės
Į karę išruoš.

Nėra nei tėvelio
Keliu palydēt,
Nėra nei seselių
Brolelio galēt.

Neliūdēk, tautietī,
Jau taip turi likt.
Antrąją tėvynę
Negalēk palikt.

Ši tamsioji audra
Gal tuojaus pranyks,
Ramybė ir meilė
Pasaulėj įvyks.

Sveikutis, linksmutis
Sugrįši vėl čia,
O dabar skubikis
Į karę išruoš.

P. Račiuniukė.

Surastoji Laimė.

O mano mielas, ar tu esi kada ieškojęs savo laimės laimūzės? Vargsti, darbuojies, ieškai per dienas per naktis nemiegas, ne vieną vasarūžę prakaituotai, ne vieną žiemūžę prašai, savo laimės ieškai. O koki ji įstabi, koki puiki. Kokiomis spalvomis ją pieši, reikias puikias svajones apie ją svajoji. Už augstų kalnų, už gilių marių, už aukščių varte-lių, ten ji gyvena toji laimūžė, kurios puikumą, gražumą tik tavo paties vaidentuvė supras-ti tegali. Nei aprašyti, nei ap-sakyti joks liežuvis, joki plun-ksna neįstengs.

Diena po dienos, metai po metų tu jos ieškai, vis manai ankščiau ar vėliau ją surasi. Beieškant nepajunti kaip am-dausia išgelbėjo gyvybių nuo bado, negu mūsų tikrų Lietuvos vaikų gyvenančių A-merikoje surinktos aukos per keturius metus.

Štai ant galo ir ji. Bet kur tas jos visas puikumas, kurį savo mintyje auklėjai ir del ku-rio tiek kanėjų, vargelių pakė-lei. O tai visa buvo tik sapnai, sapnai, sapnai.

M-a.

Pinigai.

Pinigai galvažudžiai, saky-davo mūsų tėvučiai. Ir teisy-bė jie sakydavo. Juk ištikrų-jų pinigų yra ne kas kitas, kaip tik pavydalas sutaupyto darbo vaisiaus. Jei jo paties darbo vaisius, teisingai už-dirbtas, jis turėtų būti pavy-dalu tiesos, užmokėsio už sunkųjį darbą. Bet dėja ne visuomet tai yra. Tai-gi nega-lime pinigų už tikrą sutaupy-mo darbo vaisiaus paimiti, nes dažnai asmuo valdantis turtas nežino kas tai darbas yra. Iš kitos pusės, yra ir tokių, ku-rie dirba, rūpinas, dienas ir naktis, bet darbas yra toksai, jog visuomenė jam nei nemano mokėti. Jis galėtų gyventi, jei pinigais nebūtų visukuo materi-aliskame gyvenime, kas jį pri-verčia vargti, rūpintis, stabdo atlikimą tinkamai užduočių, kurias jis mano išristi. Ne tik-tai, bet tas pats pinigais, ver-dia net imties tokio darbo ku-ris turi duoti kaip galima grei-čiau materialę pagelbą, nevei-zint, jog jo visa siela yra lin-kus prie kitų, augštesnių, kil-miesnių dalykų. Nemegstu aš kai-kurių mūsų partijų tikrų panaikinti visuomeninį turtą, nes išrodo, jog ir jį tikslas ne-kaz koks, vien tik grynas ma-terializmas, bet gal ir turi jis ir tiesos. Gal.

M-a.

REIKIA ŽIURONŲ.

Šiaip žmogus negali pasigir-ti, kad jis savo nuogomis aki-mis begalo toli mato. Kad ir geriausiomis akimis, žmogus palyginamai netoli tegali ma-tyti. Jei žmogus nori kiek to-lėliau-matyti, jis priverstas vartoti žiūronus. Ir tuomet jis dar neviską temato.

Dvasinės akys ir ne vienaip ir ne viską temato.

Vieni dvasiško visai nieko nemato. Paimkime pavyzdžiui mišias. Kaikurie žiūri į mišias ir mato jie altorių, šviesą, ku-nigą. Girdi muziką. Ir dau-giau nieko, nes jie žiūri į tai kūno akimis. Ką tas viskas reikšia ir kas apart medegos y-ra vien kūniškos akys negali matyti.

Kitos akys mato kai ką ir dvasiško. Mišiose, paimkime sau, kaikurių akys mato labai daug religiško. Mato tarpe mi-šių ir Kalvarijos panašumą. Mato mišias kaip ženkłą Jė-zaus mirties. Šiokios akys tai yra dvasinės akys krikščionies protestono — ypač anglikono.

Trečios yra dar stipresnės a-kys. Mišiose, teisybė, jos ma-to žvalkes, kunigą. Girdi mu-ziką. Mato tą viską ką ir ma-terialistas mato savo akimis. Mato tą viską ką ir protestono dvasinės akys mato. Ir prie to dar šios trečios akys mišiose mato kaip tikrą Kalvarijos auką atsitartojantį ant alto-rius per kiekvienas mišias. Tos akys yra tai dvasinės akys kataliko pasiprintos Dievo malone.

Matyti daug dvasiškuose da-lykuose reikia Dievo malonės taip kaip kūno akimis kad rei-kia žiūronų. Ir kas užginčys, kad tolesiems tyrinėjimams nereikia gerų žiūronų.

Katalikams galime su nauda kartoti Jėzaus žodžius tartus mokytiniais: "Palaimintos akys, kurios mato ką jūs ma-tote."

Susipratęs Katalikas.

PASTABĖLĖS.

Raudonųjų davatkų organe "Motery Balse" štai ką randa-me:

"Naujienos" jau taip nu-smuko teisingume, kad net šy-kštu darosi paimt jas į ran-kas.

Daug daugiau naudos darbi-ninkams skaityt kapitalistiškus laikraščius, kurie nesidangsto socialistuom kauke ir žmogus ži-no su kuo turi reikala, negu to-kias "Naujienas", kurios lošia neva socialistiško laikraščio rō-lę ir suvedžioja nepatyrusius ir negaėtina susipratusius dar-bininkus."

Tai vienas daugelio kompli-mentų, kuriais mūsų raudonie-ji vieni antrus aukština.

Inž. T. Naruševičius "Tėvy-nėje" berašydamas apie "A-merikos lietuvius" sakė, kad "Darbininkas" esąs savaitraš-tis. Gal kas nors klaidingai painformavo jį apie "Darb.", bet nesuprantama kodėl "Tė-vynės" redaktorius užsimerkė-liu pasirodė.

Paskutinioji Tautos Fondo atskaita parodo, jog iki rugpj. 1, 1918 įplaukė \$146.972.15. Per liepos mėnesį įplaukė \$3-123.99.

F. Aurelio Palmieri, kurs pagamino ilgą straipsnį apie Lietuvą laikraščiui The Catho-lic World, yra kunigas augus-tinų ordeno. Jis yra garsus mokslo vyras, yra buvęs Lie-tuvoje; jis sutvarkė knygynus Harvardo universiteto, milži-nišką Sov. Valstijų kongresinį knygyną Washington. Toks civilizuoto pasaulio gerbiamas ir branginamas mokslavrys žinoma nebūtų priimtas prie lietuvų universiteto, jei šlu-piškieji sumanymai neįsileisti kunigų įvyktų.

Visapasaulinė spauda.

Pagal CESEK
Rašo Juozas Karalius
(Tąsa)
(Bus daugiau)
Pinigas ir visapasaulinė
spauda.

Angsčiau jau pažymėjome, kad šių dienų spauda pastoja su obalsiu: "Teisybė pirmą vieta". Išnuosavimas prispaustų ir apskunkintų luomų, išbudinimas ir atgaivinimas apmirusių speku, švietimas plataus darbininkų luomo — tai uždavinys kokių bešališkoji spauda turėjo užsimiti. Taip turėjo būti, bet taip nėra. Ir šiandien dar daugelis naiviskai mano, kad laikraščius redaguoja vien tik dideli žmonių mylėtojai, kam daugiau niekas negali ant širdies kaip tik kitų gerovę, bet yra tai žmonės, kurie reikalauja kuogreičiausios apsvietos, idant savo naivumą neapmokėtų dvasios ir kišenius skriauda. Šių dienų visapasaulinė spauda, yra tai daugiau niekas, kaip tik didelis pramoniškas užsiėmimas, kurios svarbiausis tikslas tai pinigaiskai pelnas. Lygiai kaip šiandien nekurie agentai perka ir parduoda žemę, gyvulius, namus, medžius ir kitus daiktus vien tik del pinigisko pelno taip yra daroma šiandien ir su nuomonėmis ir spauda. Spauda šiandien yra panaudojama daugiausia vien tik del intereso.

Bet kokie tame užsiėmime pelno šaltiniai? Svarbiausias spaudos įeigų šaltinis tai talpinimas už pinigų įvairių apgarsinimų ir reklamų. Vienos "Neue Freie Presse" turi savo dideliuose leidiniuose apie 100 puslapių vien tik apgarsinimų. Aplamai vidutiniškai, galima skaityti, kad didesni laikraščiai turi nuo 10-15 puslapių vien tik apgarsinimų.

Ineigos iš to yra milžiniškos. Be jokio perdėjimo galima tvirtinti, kad jos keliolika kartų perviršija įeigas už prenumeratas. Metais 1875 buvo apskaitliuota, kad Anglijos laikraštis "Times" už vienos dienos apgarsinimus gavo 35.000 markių. Metais 1900 buvo apskaitliuota kiek už apgarsinimus vokiški laikraščiai paima. Del aprokavimo buvo paimta laikas nuo 1-23 gruodžio. Po suvedimui rokundų pasirodė, kad įeigos už apgarsinimus per tą laiką įvairiuose laikraščiuose buvo nuo 20.000 iki 353.000 markių. Vienos "Neue Freie Presse" nedėdienimis leidinys kas kart vien tik už apgarsinimus atnešdavo apie 60.000 koronų pelno. Kokia tai iš to laikraščiai pinigiska nauda, o iš kitos pusės visuomenę skriauda? Lengva dasiprotėti. Svarbiausia laikraščio užduotis tai dvasiškas ir protiškas lavinimas ir švietimas skaitytojų, o kartu supažindinimas su begėnčiais gyvenimo reikalais. Bet tas viskas šian dien tapo atstumtas ir antraile svarba o i pirmos eilės svarbą dasigavo apgarsinimai. Juk leidiniuose nekurių didesnių laikraščių i viso numerio yra apgarsinimai o i yra pasvęsta skaitytojų.

Antras laikraščio įeigų šaltinis, tai išsiamdymas, o gal geriau pasakius tiesiog parsidavinimas įvairiems privatiškiems asmenims ir jų reikalams, kurie ne tik ką neturi nieko bendro bei jokio sąryšio su visuomenės gerove, bet yra tiesiog kenksmingi, visuomenės skriaudikai. Keli pavyzdžiai.

Bankas miesto Monte Carlo per savo reklamacijos biurą kas metas išmoka nuo 2-3 milijonų frankų Prancijos spaudai už visokius straipsnius pagal tos bankos mintį ir norą parašytus ir už netalpinimą straipsnių, kurie jį kokių nors būdu kritikuoti. Garsūs Prancijos vienuolynų turtų likvidatoriai, Duez, kuris neteisėtai prisavinuo 6 milijonus frankų, užmokėjo 150-200.000 frankų laikraščiams idant jie neužvestų kovos prieš jį.

Apie Vengrijos spaudą vienas Suomijos bajoras viename Vienos laikraštyje pasakė, kad yra tai laikraštija iš viso pasaulio lengviausia paperkama ir labiausia parsidavus. Laikraščiai Italijos, kadangi iš prenumeratorių pakaktinai negali užsilaikyti, todėl daug iš jų už pinigų atsiduoda tarnystai valdžioms, politikams, bankams ir įvairioms finansinėms organizacijoms. Pats per save suprantamas dalykas, kad toki laikraščiai yra priversti tarnauti savo remėjams, aiškiai be apytvarų be vinyojimų i bovelnas jie negali išreikšti savo nuomonių, bet turi laikytis prie pažirų savo duondavų.

Lygiai tas pats galima pasakyti apie spaudą Vokietijos ir kitų šalių. Nėra aiškinimai apie politiką, bendroves, gaspadorystę ir tt. daugiausia yra tai apgarsinimais žmonių tame interesą turinčių.

Jeigu tad už pinigų laikraščiai gali tarnauti įvairiems privatiškiems asmenims ir drams, tai kodėl negali tai daryti kas-link valdžios? Kada Anglija pereitame šimtmeetyje pavydo akia žiūrėjo ant Neapolio, tai del Polmerstono reikalų Anglijos spauda nebuvo dailiktus raše apie karalių ir Neapolio valdžią. Taip pat valdžia bažnytinė per spaudą buvo juodinama ir purvais drabstoma, nežiūrint nei to, kad Prancijos pasituntys Rayneval višiai apreiškė, kad valdžia bažnyčios yra daug geresnė, negu vietiškioji. Tai kas buvo garsinama, kad visos valdžios vietas buvo užėmus dvasiškijs, buvo grynas melas, nes iš 4.400 valdiškų vietų vien tik 92 dvasiškijs turėjo užėmus, o visos kitos buvo vietiškioji.

Prancija 1870 m. turėjo prisijusti 200.000 frankų Vienos spaudai, idant ji ten sudarytų priešvokišką nuomonę. Taipogi pagal tikrų šaltinių yra žinoma, kad iš Vokietijos ir-gi plankė pinigai i Vienną ir Budapestą su tokiu pat tikslu. Metais 1872 apie 50 didesnių ir 150 mažesnių Vokietijos ir Austrijos laikraščių buvo parsišlavę Berlino spaudos biuro tarnystai, o Windhorst parlamente apreiškė, kad jeigu taip ir toliau eis, tai nepoigo visa spauda bus valdžios monopolin.

Apie kitus spaudos įeigų šaltinius plačiau neturime vietos rašyti, bet priminsime dar apie kelis. Prie jų priguli padavimai bei aprašymai sensacijinių doros žvilgsnių neteisėtų žinių, kurios i laikraščius yra talpinamos vien tik del to, kad laikraštis greičiau ir daugiau būtų perkamas; prie jų priguli sugalvoti falsavimai ir padirbimai telegramų, prie jų priguli reklama įvairių firmų, kurios visai neuzsitarnauja visuomenės paramos. Nemint čia visai apit amnos stebuklingos gydytojus ir gyduoles, ką mūsų išgverus spauda garsina. Tos stebuklingos gyduolės, kaip tikri gydytojai aiškina, labai tankiai ne tik ką nieko negelbsti, bet atpenč tiesiog kenkia.

Bet gal kas pasakyti, kad mes per daug juoda akia ant dabartinės spaudos žiūrime? Ant to mes atsakome kad ne. Nes visados darome skirtumą tarp geros spaudos ir blogos, o anį galo mūsų nuomonę patvirtina vyrai visai skirtingų pažiūrų ir persitikrinimų negu mes, kurie su katalikyste nieko bendro neturi.

Stai nekurių nuomonės: Rousseau: "Jeigu žiūrime i žvaigurius išnaikinimus, kokius daro spauda, tai prieiname prie persitikrinimo, kad nepoigo karaliai pradės gailėtis, kad tam išradimui davė laisvę savo šalyse."

Kantas, kalbėdamas apie įvairius laikraščius, sako: "Ne-galima aprašyti, kas tai per lektura yra. 50 dalių viltviliu-

gystės, 47 dalys kreivų pranašavimų ir spėlojimų o tik trys dalys teisybės."

Goethe: "Jeigu per kelis mėnesius laikraščių neskaitai, o paskui ant karto visus permėti, peržiūrai, tai tik tuomet supranti, kiek veltui laiko skaitydamas laikraščius praleidi."

Lassalle: "Jeigu redagavi-

Kas girdėti lietuvių kolonijose.

HARTFORD, CONN.

Kas-kart susipratimas kyla.

11 d. rugpj. LDS. 6 kp. turėjo mėnesinį susirinkimą. Tarp kitko buvo apkalbėta ka tolesniai turime daryti su "Darbininko" priešu, bet kad jau vienas šūvis buvo paleistas ir dabar kuomet iš visų frontų prieši kailis lupamas, tai mūsų 6 korpusas nutarė rengtis prie smarkaus užpuolimo su pergale.

Bet tuom pačiu tarpu nepamiršta ir "Draugo" tvirtovės. LDS. 6 kp. nupirko vieną šerą "Draugo" bendrovės.

Taip-gi išrinktas delegatas i LDS. seimą narsus kovotojas už darbininkų būvio pagerinimą ir nenulstantis veikėjas tautiskoje kat. dirvoje p. Antanas Mašiotas.

Reporteris.

HARTFORD, CT.

Rugpj. 11 d. buvo LDS. 6 kp. susirinkimas. Nutarta siųsti delegatą i seimą Baltimorėn. Delegatų išrinktas žinomas džia bažnyčios yra daug geresnė, negu vietiškioji. Tai kas buvo garsinama, kad visos valdžios vietas buvo užėmus dvasiškijs, buvo grynas melas, nes iš 4.400 valdiškų vietų vien tik 92 dvasiškijs turėjo užėmus, o visos kitos buvo vietiškioji.

Francija 1870 m. turėjo prisijusti 200.000 frankų Vienos spaudai, idant ji ten sudarytų priešvokišką nuomonę. Taipogi pagal tikrų šaltinių yra žinoma, kad iš Vokietijos ir-gi plankė pinigai i Vienną ir Budapestą su tokiu pat tikslu. Metais 1872 apie 50 didesnių ir 150 mažesnių Vokietijos ir Austrijos laikraščių buvo parsišlavę Berlino spaudos biuro tarnystai, o Windhorst parlamente apreiškė, kad jeigu taip ir toliau eis, tai nepoigo visa spauda bus valdžios monopolin.

HARTFORD, CONN.

Šiluma nesulaiko veikimo.

8 d. rugpj. L. Vyčių 6 kp. turėjo susirinkimą, nors ir šilta, bet susirinko skaitlingas būrelis jaunimo. Apsvarsčius kuopos bėgančius reikalus, i-šteigtas "Teatrališkas Ratalis." Taip-gi jau uoliai pradeda rengtis prie vakarinių kursų, arba mokyklos, nors ir prači žiemą buvo įsteigta, bet neišlaikyta iki paskirto laiko. Šimet kaip girdėti jau prisideda ir kitos dr-jos ir bus suorganizuota ant tvirtų pamatų, su apmokamu mokytoju ir tt.

Išrinktas delegatas i L. Vyčių būsimąjį Seimą. Buvo statyti i kandidatus klerikas Jonas Navickas ir moksleivis La Saletto, Jonas Vaitekūnas. Dauguma balsų išrinktas Jonas Vaitekūnas. Ant kiek jam aplinkybės pavelijs, visada drauge su mumis veikė ir daug nandingų patarimų suteikė.

Žirgvaikis.

GARDNER, MASS.

Aukotojai.

"Darbininko" jau buvo rašyta apie Tautos Fondo 113 skyriaus surengtas liepos 28 d. prakalbas. Buvo paduota ten, jog aukų surinkta \$31.98, tai biskį klaidingai turi būt \$31.09. Dabar čia tik paduosime aukotojų surašą.

Po \$1.00 dėjo: J. Kukauskas, J. Šerkšnas, A. Čelkis, J. Stakėnas, J. Linartas, P. Aslatis, J. Radeckis, P. Vyšniauskas, P. Vidugiris, M. Pečiūlius (iš Fitchburg, Mass.), Tarasevičia, P. Riechis, F. Laužekas, K. Atkočaitis, P. Aukštikalnis, A. Dackevičius.

Po 50c. dėjo: V. Strepekas, B. Klimauskienė, C. Pilkauskienė, P. Tauteris, B. Klimauskiūtė, O. Eselske, J. Pranaitis, M. Petrauskas, J. Dogelis, J. Glebauskas, A. Glebauskas, J. Greičis, J. Vinokūnas; K. Adamonis ir A. Nalivaika po 30c.

me laikraščių neužeis permaina, jeigu spauda dar per 50 metų toliau platinis tokį pra-gaištingą darbą, tai dvasia mūsų žmonių taps visai užnuodyta.

Bismarkas apie laikraščius taip sako: "Gal nepoigo prie to dacia, kad pastos priežodis: "Meluoja kaip ir telegrafuotų."

Po 25c. dėjo: J. Adrikis, K. Endrikis, J. Daugirdas, M. Endrikutė, A. Kačienė, C. Čikatauskienė, B. Eselskienė, A. Mickūnas, O. Urbonaitė, M. Kairintė, O. Tamašauskaitė, O. Krišniūtė, P. Pranaruskas, A. Vengrys, L. Ajeikienė, J. Apeikis, J. Vinokūnas, P. Gri-gas, J. Raižys.

Tėmijant atskaitas kitų lietuvių kolonijų, tai matosi, jog ten po gausiau aukuoja, negu čionykščiai. Bet su laiku ir mūsikiškai ims po daugiau aukuoti, kaip tik geriau dalykai bus išaiškinti.

J. Stelmokas.

OMAHA, NEBR.

Lietuvių kareivių statistika.

Labai didelė svarba yra žinoti kiek ir iš kokios kolonijos lietuvių kareivių išėjo Dedei Samui tarnauti. Iš didesnių, lietuviams apgyventų, kolonijų, be abejonės, išėjo po gan daug, bet-gi atsižvelgiant i mūsikškę mažutę koloniją vakaruse, galima tarti, tiek jaunimo (71 vyrų) išleisti, tai truputį per skaudu, vienok i-spudžiuojame ir jaučiamės išar LDS, negalėję prisidėti prie Darbo Federacijos, kad mokesčius po seno palikti, kad "Darbininkas" būtų tobulesnis darbininkų reikalais žvilgsniu, kad siųsti organą tik užsiomokėjusiems nariams ir tt. Kiti bus seime apreišksta.

Buvęs ten.

1. Kun. Jurgis F. Jonaitis, (kapelionas);

2. Jonas Leonavičius,

3. Juozapas Butkus,

4. Petras Uždavinis,

5. Juozapas Kandrėnas,

6. Valerijonas Salkinis,

7. Petras Marcinkas,

8. Leopoldas Bazaras,

9. Jonas Ginitis,

10. Bolešlavas Biekša,

11. Stanisl. Simonavičius,

12. Jonas Miškinis,

13. Jónas Politika,

14. Stanislovas Bazys,

15. Antanas Pokėnis,

16. Jonas Andrikonis,

17. Pranciškus Rimkus,

18. Juozapas Baluševskis,

19. Kazimieras Kymontas,

20. Vladislavas Viekšnėlis,

21. Vincentas Jonevičius,

22. Ignacas Neviadomskis,

23. Motiejus Augštuolis,

24. Jonas Zaleskis,

25. Bolešlavas Dmabrauskis,

26. Jonas Vasiliauskis,

27. Juozapas Lukoševičius,

28. Antanas Dauksa,

29. Mikolas Augštuolis,

30. Martinas Šimkevičius,

31. Juozapas Biekša,

32. Juozapas Augštuolis,

33. Kazimieras Dundis,

34. Julijonas Jekonskis,

35. argis Paleonis,

36. Vaciavas Šilkinis,

37. Pranciškus Valuškis,

38. Antanas Šimkus,

39. Bernardas Mileris,

40. Alexander Biekša,

41. Antanas Vaškelevičius,

42. Petras Rimkus,

43. Motiejus Katinas,

44. — ? — Jankus,

45. Petras Žaliūnas,

46. Volteris Zannis,

47. Lindvikas Danauskis,

48. Pranciškus Danauskis,

49. Petras Lukauskis,

50. Motiejus Versiackas,

51. William Bepirštis,

52. Karolis Verbickis,

53. Alexander Kaminskis,

54. Mikolas Bartosevičius,

55. Steponas Šimkevičius,

56. Juozapas Poškus,

57. G. Tarbūšauskis,

58. Pranciškus Čiapreckis,

59. William Karvelis,

60. Stanislovas Kušleika,

61. S. Matulis,

62. P. Grinius,

63. A. Grinius,

64. Martinas Krikščionas,

65. S. Lepinskis,

66. Povylas Zausa,

67. Adomas Leonavičius,

68. Antanas Tvaranavičius,

69. Volteris Savickis,

70. Juozapas Vičkačka,

71. Juozapas Čiapreckis.

Tai-gi, iš viso pašaukta 71 vyras. Apart jų, reikia dar priminti, kad 4 arba 5 vyrų vardų neišgalejome sužinoti.

Be to gi keletas įstojo i lenkų armiją. Taipgi reikia nepamiršti paskelbti, kad virš 10 socialistių užsislėpė. Rodo 3 arba 5 jau yra sumiti. Žinoma, kad ir kitus patiks panašus giliukas. Tai didelė gėda. Bet, ką-gi padarysi? Juk mums jie yra žinomi, kaipo mirusieji. Tad verčiau apie juos užlyti.

A. Tamoliūnas.

MONTELLO, MASS.

Nelaimė.

Rugpj. 7 d. 2:15 rytu važiuojant automobiliu p. I. Minolgas ir poni A. Bašienė tapo užmušti ir p. A. Vinavičius ir poni S. Bužiunė labai sužeisti. P. S. I. Minolgas savininkas automobiliaus smarkiai sukėsi, skersai gelžkelio kaip netikėtai atsimušė i pamazū einantį tavorą traukinį. Susimušimas buvo baisus. Šoferis buvo i-trauktas tarp gelžkelio ir trūkio nuvažiojo galvą ir sulaužė kūną, poniai A. Bašienė sulaužytas kaklas, kiti nuvežti ligonbutin. Keturių metų vaikas, kuris sykiu buvo automobiliuje atrasta ant gatvės visai nesužeistas.

Mažai veikimo.

Sulyg skaičiaus jaunimo veikimas šio miesto yra menkas. Jaunimo yra daugias kaip kitose kolonijose — bet darbo mažias. Abelnai paėmus vi-sas dr-jas, sunku yra surasti jų veikimai. Laikė susirinkimų rietoje svarstyti draugijos reikalus, ir žiūrėti kaip pagerint jos būvį pradeda su privatiškais reikalais na, ir žinoma nieko gero nenuveikia. Man rodos, kad toks būrys jaunimo kaip mūsų, galėtų pralenkti kitas kolonijas, tik reikia rimto darbo ir pasišventimo. Yra sakau jaunimo, kurie dirba tautos gerovei, bet mažai. Ir tokiu būdu leidžia socialistams ir kitiems imti viršų. Tai-gi jaunime, prie darbo.

Suprato.

Praeitą metų Michelonas važinėjo po miestus pardavinėdamas raudonas knygytes ir sakinėjo, kad jei pirsks šią knygytę, tai bus paliausotas nuo kariuomenės. Tai mūsų socialistai net augstyn pašoko iš džiaugsmo. Pirkto knygytes ir nesiregistravo, nes mat taip Michelonas prisakė daryti. Bet štai kas dabar dedasi, Michelonas džiaugiasi su pinigais o socialistai Camp Devens'e keikia jį, nes policija sužinojus tokius pauksčius nežiūrėdama i jų raudonas knygytes išvežė i kariuomenę. Dabar likusieji nabagai sako, kad Michelonas melavo ir kitą sykį jau neklusysia. Tai matome kokios lygybės socialistai ir jų vadai reikalauja, kad tik pripildyti savo kišene. Dabar tie patys socialistai juokiasi iš Michelono, sako, senas ir kvailas, kad būtų prašęs po du šimtus dolerių už knygytes, tai nors būtų abi kešenes prisipylęs ir gal nevaikščiotų porsikreipęs.

Jonas.

CLEVELAND, OHIO.

Išleidžiam delegatus.

Nežiūrint kad L. Vyčių Seimas atsisub Cleveland'e, kur nemažai darbo reikėjo padėti kad tinkamai viską prirengus, vienok dar pasišventė ant tiek, kad važiuoja i bendrą Katalikų Kongresą Baltimorėn. Iš Moterų Są-gos 26 kuopos važiuos p-lė Br. Skripkauskaitė, LDS. 51 kp. p. A. S. Kulbickas. Taip-gi laikytam ekstrat T. Fondo susirinkime nutarė suteikti palūdiđiją p. Kulbickui, kad T. Fondo posėdyj dalyvautų. Jis apsiėmė.

Malonu bus mums įgirsti kokius įspūdžius atsivė iš tokio milžiniško katalikų suvažiavimo. Linkima delegatams laimingos kelionės.

Matas.

NASHUA, N. H.

Atitaisymas.

"Darb." num. 85 buvo išreikštas papeikimas trims vy-tams M. B., M. S. ir A. S. Vyčių kuopos susirinkime pripa-minti, kad neteislingai joms pri-mesta, ir nutarta atšaukti.

F. Maceanis.

W.S.S.

War savings Stamp issued by the United States Government.

Geriausias taupymo būdas. Patartina lietuviams pirkti.

Ženklielai arba "THRIFT STAMPS" parsiduoda po 25c., "WAR SAVING STAMPS" LIEPOS mėnesįjį parsiduoda po \$4.18.

Jų galite gauti KRASOJE, BANKOJE, "DARBININKO" administracijos ofise ir pas kitus agentus.

L. D. S. KUOPŲ RAŠTININ-KŲ ADRESAI.

Kp. 1. J. Jakštys, 242 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Kp. 2. F. Adomavičia, 54 Arthur St., Montello, Mass.

Kp. 3. J. Pileckas, 1103 Washington St., Norwood, Mass.

Kp. 4. A. Baronas, 105 South St., Athol, Mass.

Kp. 5. J. Tautilas, 10 Porter St., Waterbury, Conn.

Kp. 6. P. Geležintė, 41 Capitol Ave., Hartford, Conn.

Kp. 7. A. Račkuskas, 78 Gate St., Worcester, Mass.

Kp. 8. O. Šimbalaitė, 80 School St., Cambridge, Mass.

Kp. 9. J. Gudžis, 548 W. 50-th St., New York, N. Y.

Kp. 10. J. Anumavičius, 77 Gold St., Brooklyn, N. Y.

Kp. 11. P. Montvila, 419 Rodney St., Brooklyn, N. Y.

Kp. 12. K. Dumbis, 30 Power St., Brooklyn, N. Y.

Kp. 13. J. Grigaitis, 310 Earp St., Philadelphia, Pa.

Kp. 14. A. Kazlauskas, 85 Prospect St., Newark, N. J.

Kp. 15. J. Volikas, 106 Devon Ter., Kearney, N. J.

